4e Jaargang No. 20 Zaterdag 11 Februari 1911

DE TRIBUNE

Redactieadres: D. J. WIJNKOOP, Ringkade 41 Amsterdam.

SOC.DEM.WEEKBLAD

Administratieadres: J. C. CETON, Wijttenbachstraat 13 Amsterdam.

- VERSCHIJNT ELKEN ZATERDAG. -
Abonnementsprijs bij vooruitbetaling 40 cent per 3 mnd. Buitenland 65 ct. Losse nummers 3 ct. —
Advertentiën per regel 15 cent. Bij abonnementen speciaal tarief. —

Orgaan van de Soc.-Dem. Partij

Redactie: J. C. CETON, H. GORTER, W. v. RAVESTEIJN Jr. en D. J. WIJNKOOP.

INHOUD: De Bakkerswet. — Volharding. — Een Krantenbericht. — Gezag en nog wat. — Op, trek op, o gij Luciferisten. — Het militarisme in het land van 't onvervalschte A. K. — Mr. Goeman Borgesius. — Vakvereenigingsdemocratie. — Kleine Berichten. — Vrouwenrubriek: Een mooi voorbeeld. — Van het Partijbestuur. — Van de afdeelingen. — Korrespondentie. — Advertentiën.

De Bakkerswet.

Minister Talma heeft aan de Tweede Kamer de herziene uitgaaf van zijn ontwerp-Bakkerswet doen toekomen, en gelijktijdig is verschenen het door den Directeur-Generaal van den Arbeid verzorgde rapport van een «onderzoek naar de bedrijfstoestanden in de Nederlandsche broodbakkerijen». Zoowel dit zeer belangrijke en goed bewerkte officieele rapport, als de ingediende wetswijziging geven ons tot enkele opmerkingen aanleiding. Tot goed verstand raden wij den lezer aan, nog eens na te slaan wat wij in *De Tribune* van 29 October en 5 November hebben geschreven. Voor het gemak van wie die nummers niet meer bezit en vooral van nieuwe lezers, laten wij echter in enkele woorden voorafgaan een overzicht van den stand der zaak en van de verwachtingen die wij toen, op grond van de ontleding der in de maatschappij werkzame krachten, uitgesproken hebben.

Bij de Bakkerswet behoorde een wet op de Bakkersraden; deze is nu ingetrokken, en niemand zal er om treuren, want eigenlijk heeft nooit iemand recht begrepen waar die Bakkersraden voor moesten dienen, behalve om — zooals een christelijk Kamerlid zeide — nieuwe baantjes te scheppen voor oude vriendjes.

De Bakkerswet zelf beoogde een verbod van Zondags- en nachtarbeid voor bakkers. Vooral de nachtarbeid is in dit bedrijf sterk verbreid. Meer dan 17000 bakkers werken in ons land min of meer geregeld 's nachts. De Bakkersgezellenbond voert sinds een reeks van jaren den strijd tegen den «draak» van den nachtarbeid. Maar niet alleen de arbeiders strijden daartegen; ook de kleine patroons, die in het bakkersbedrijf nog sterk in aantal zijn. Zij werken zelf mee, ondervinden zelf de zedelijk en lichamelijk moordende gevolgen van den nachtarbeid. Waarom zij dan toch 's nachts werken en laten werken? Alleen omdat de groote broodfabrieken hen door de concurrentie er toe dwingen. Het bovengenoemde rapport van den Directeur-Generaal van den Arbeid bevestigt dit geheel, en het constateert, dat in streken waar de allerkleinste soort bakkerijen overheerschend is, de nachtarbeid bijna niet voorkomt, terwijl in het grootbedrijf (bakkerij met 10 of meer gezellen) door 95 % van alle arbeiders nachtarbeid wordt verricht.

Het wettelijk verbod van den nachtarbeid is dus in het belang van de kleine patroons en van de arbeiders beide. Maar de arbeiders eischen daarnaast: invoering van den tienurigen arbeidsdag. Hier staan arbeiders en kleine baasjes scherp tegenover elkander. De kleine bakkers zijn voorstanders van de afschaffing van nachtarbeid, die hen beschermen moet tegen de verwoestende concurrentie van het grootbedrijf. Verreweg de grootste meerderheid van hen — zegt het officieel rapport — «juicht dezen maatregel warm toe, en beschouwde dezen «als een ware zegen, zoowel voor hen als voor hunne «gezellen». Maar dat de liefde voor de gezellen, voor gezondheid en leven der arbeiders hier niet den doorslag gaf, bewijst de direkt volgende zinsnede, waarin geconstateerd wordt,

> dat bij velen de ingenomenheid met het wettelijk ingrijpen eenigszins bekoeld was, nu er sprake is van een regeling van den arbeidstijd „der gezellen."

De arbeiders hebben in 't geheel geen reden om in dit conflict de belangen van de kleine baasjes, van den middenstand te ontzien. De arbeidstoestanden in dit kleinbedrijf zijn wel haast de slechtst denkbare. Kinderuitbuiting is regel bij de patroons die alleen, zonder een gezel, werken; natuurlijk zonder eenige contrôle van de arbeids-inspectie. Nu, bij het onderzoek waarvan het rapport voor ons ligt, konden de arbeids-inspecteurs zelfs hier en daar proces-verbaal opmaken wegens het laten arbeiden van kinderen beneden twaalf jaar. Maar in 't algemeen onttrekt deze kinder-exploitatie, die binnen het huisgezin geschiedt, zich aan elke contrôle. Ook bij de volgende categorie, de patroons met een of twee gezellen, komt kinderarbeid veel voor, en werden niet minder dan 1670 jongens beneden 16 jaar aangetroffen.

En daarbij woekert in het kleinbedrijf, het internaat, dat is het stelsel dat de gezel of gezellen bij den baas inwonen voort. Niet alleen dat deze arbeiders voor de organisatie bijna niet te bereiken zijn, maar ook is de behandeling en huisvesting dikwijls zóó schandelijk, dat de gevaren daarvan zeker niet lichter te schatten zijn dan die van den nachtarbeid. Zoo constateert het rapport, dat van de 1060 bezochte slaapgelegenheden er 828 waren, waar slechts één bed was voor twee, soms voor drie gezellen. Soms was het bed, dat 's nachts voor de dienstmeid bestemd was, overdag voor den bakkersknecht, die 's nachts gewerkt had. Rechtstreeks bedreigt het internaat de gezondheid van de geheele arbeidersklasse, waar het in hooge mate de onzindelijkheid bij de broodbereiding bevordert (ongewasschen aan 't werk gaan enz.). Al deze dingen, die aan de arbeiders in het bedrijf reeds lang bekend waren, zijn nu ook officieel geconstateerd en te boek gesteld.

Ook uit een oogpunt van bedrijfstechniek bestaat er geen aanleiding om het kleinbedrijf te sparen. Over den arbeidsduur, die in het kleinbedrijf algemeen langer is dan in het grootbedrijf, maar minder afmattend, spreken wij nader. Maar langen tijd heeft men gemeend, dat in de broodbakkerij het grootbedrijf geen toekomst had. Van de ruim 13.000 bakkerijen in ons land kunnen ook nn nog maar 127, dus minder dan 1%, tot het grootbedrijf gerekend worden. Maar de economische beteekenis van het grootbedrijf is veel aanzienlijker dan men uit dit cijfer zou afleiden. Van de geheele broodproductie in ons land komt 17% voor rekening van de groot-industrie; in de groote stijgt dit tot 50%. Deze economische kracht dankt het grootbedrijf bijna uitsluitend aan de hoog opgevoerde techniek. Ook dit wordt met bewijzen gestaafd. In het allerkleinste bedrijf verwerkt gemiddeld ieder bakker 371 kilo meel per week, welk cijfer feitelijk slechts wordt bereikt door de medewerking van het gezin van den bakker. Voor het overige klein- en het middelbedrijf bedraagt de omzet gemiddeld 304 en 387 kilo per man en per week; voor het grootbedrijf echter **656** kilo. Dit cijfer geeft, door andere omstandigheden, geen volkomen zuivere vergelijking, maar toch stelt het den technischen voorsprong van het grootbedrijf buiten twijfel. En gelijk wij vroeger uiteengezet hebben — ook het rapport bevestigt dit — zal het verbod van nachtarbeid opnieuw de invoering van tijd- en arbeidsparende machines veroorzaken.

Het vorenstaande geeft ons ook een inzicht omtrent de macht, die werkzaam is tegen de afschaffing van nachtarbeid, nl. de groote broodkapitalisten. Wij kunnen nu begrijpen hoe een handjevol kapitalisten deze door duizende arbeiders en kleine bazen begeerde hervorming zoo lang heeft kunnen bestrijden. De macht der grootkapitalisten groeit ook in dit bedrijf met den dag ten koste van die der kleine patroons; de macht der arbeiders is nog uiterst gering.

Bij het ontwerpen van zijn bakkerswet heeft minister Talma dan ook met de belangen der arbeiders zoo goed als geen rekening gehouden. Hij, de afgod van de kleine burgerij, zorgde alleen voor de belangen van die klasse. Daarom stelde hij voor: verbod van nachtarbeid, zonder beperking van arbeidsduur. Daartegen traden in het krijt de parlementaire vertegenwoordigers van het grootkapitaal, dat zijn vooral de liberalen, aarzelend gesteund door de kamerfrrcsie der S. D A. P. Het groot-bakkersbedrijf kan wel een beperking van den arbeidsduur velen, omdat het juist bij korter arbeidsdag door de zooveel snellere productie een enormen voorsprong zou krijgen op het kleinbedrijf. In het rapport van den Directeur-Generaal van den arbeid lezen wij dan ook:

> „Zoo goed als onverdeeld waren de (groote) werkgevers in het „uitspreken hunner meening, dat wettelijke beperking van den „arbeidsduur tot 10 uur op gewone dagen en 15 uur op Zaterdag „wenschelijk en mogelijk was. Als de wet hiertoe allen gelijkelijk „verplichtte, was daartegen volgens nagenoeg alle groote bakkers-„patroons geenerlei bezwaar".

Nadat er in de Tweede Kamer een paar dagen over gediscussieerd was, werd een motie aangenomen, waarbij de minister werd uitgenoodigd in zijn ontwerp een regeling van den arbeidsduur op te nemen. In *De Tribune* vestigden wij er toen de aandacht op, dat dit niet een overwinning van de arbeiders was, dat er van een 10-urendag wel geen kwestie zou zijn; maar dat het een voorloopige overwinning was van het grootkapitaal. „Het „kan — schreven wij — een 11-urendag worden, misschien „ook wel een 12-urendag met nog op Zaterdag eenige uren langer". En wij opperden de veronderstelling. dat de reeds bestaande toestand bevestigd zou worden.

Nu ligt het nieuwe voorstel van minister Talma daar, en er is natuurlijk een toelichtende nota bij. — Minister Talma zal ongetwijfeld beroemd en berucht worden door zijn nota's — En in die nota wordt meegedeeld, dat in het ontwerp bepalingen zijn opgenomen „op den grondslag van 10 uren arbeid op normale dagen". Dat klinkt mooi, daar worden de arbeiders mee gelijmd.

Beteekent dit nu ook een 10-urendag? Neen, zegt Talma, er moet aan de patroons wat meer „vrijheid van beweging" worden gelaten. In veel bakkerijen, zegt hij, worden geen bepaalde rusturen gegeven. Daar wordt den geheelen dag doorgewerkt zonder schafttijd. Maar op sommige uren van den dag wordt daar „zeer weinig intensief" gewerkt en kunnen dus de gezellen „tusschen hun arbeid voldoende rust genieten". Afgezien van de overdreven voorstelling is hiervan wel iets waar, maar de minister zegt er niet bij, *dat het verbod van nachtarbeid hieraan in sterke mate een einde zal maken.* Dan immers moeten de werkzaamheden in een korteren tijd worden samengedrongen, en moet er dus harder aangepakt worden.

Wat is nu het resultaat van deze overwegingen? Dat de arbeidstijd, volgens Talma's nieuwste voorstel, per dag **twaalf uur** mag bedragen **zonder rusttijd** ertusschen! Voor bedrijven waar wel een rusttijd gegeven wordt, stelt het ontwerp vast, dat dan de arbeidsdag, na aftrek van den rusttijd, *elf uur* mag bedragen. En alleen voor enkele bakkerijen, waar bijzonder inspannend gewerkt wordt, zal een 10-urendag vastgesteld worden.

Bij den eersten aanblik lijkt deze regeling vrij zonderling en ingewikkeld. **'t Komt echter hierop neer, dat voor het klein- en middelbedrijf de twaalfurige arbeidsdag wordt voorgeschreven; voor het grootbedrijf, waar min of meer geregelde rusttijden zijn, de elfurige.** Dit is precies wat wij vermoed hadden: **de bevestiging van den toestand, die in de groote meerderheid der bakkerijen reeds bestaat.** Alweer vinden wij hiervan het bewijs in de door den Directeur-Generaal van den Arbeid verzamelde cijfers, blijkens welke in 8443 klein- en middelbedrijven de arbeidsdag 12 uur of minder bedroeg, en in 4377 langer. In 79 grootbedrijven was de arbeidsduur 11 uur of korter, in 48 langer. Op Zaterdag mag, volgens Talma's nieuwste voorstel, in alle bedrijven 16 uur gewerkt worden. De bestaande toestand is, dat 8314 bedrijven thans reeds binnen deze grens blijven, terwijl die grens door 3053 wordt overschreden.

Vast staat dus, dat Talma's voorstel eenvoudig in de wet schrijft wat in minstens $^2/_3$ van alle bakkerijen reeds de werkelijkheid is. Nu is die regeling natuurlijk heel aangenaam voor de gezellen, die in het overige $^1/_3$ deel, in de achterlijke bedrijven werken. Maar dit is niet de eisch dien wij aan arbeidswetgeving stellen. Wettelijke verkorting van den arbeidsduur beteekent niet, dat de

wet zich aanpast aan wat in het normale bedrijfsleven reeds is tot stand gekomen. Dit is althans niet de beteekenis, die het proletariaat aan sociale wetgeving moet hechten.

Maar voor minister Talma staat de zaak anders. Zijn regeling is een ware kunsttoer. Hij geeft „elk wat wils": de kleine bakkerspatroons krijgen hun afschaffing van nachtarbeid; de groote kapitalisten een verkorting van arbeidsduur, maar zóó ingericht dat de kleine baasjes er niet door geschaad worden. En het proletariaat mag zich tevreden stellen met.... een schijn van een tienuren-dag, die in waarheid elf en twaalf uur is!

Wij hebben deze zaak een beetje uitvoerig besproken. Het is op zich zelf reeds een belangrijke episode uit den strijd tusschen grootkapitaal, kleine burgerij en proletariaat. Maar bovendien valt, uit wat hier in een enkel beroep gebeurt, een les te leeren voor de geheele Nederlandsche arbeidersbeweging. Eerstdaags krijgen wij weer meetings voor den tien-urendag. Zoolang onze arbeidersbeweging, onze kiesrechtstrijd, onze sociaal-democratie in dit land nog zoo zwak is, — zoolang krijgen wij geen wettelijken tien-urendag. De wijze waarop de bakkersgezellen gedupeerd worden, toont ons het gevaar, dat wij mogelijk zouden krijgen een algemeenen 12- of 11-urendag, die onder den schijn van een 10-urendag, de arbeiders geen voordeel brengt, en de demagogen van rechts en links gelegenheid geeft om met een goedkoop manteltje van „democratie" te prijken. B. C.

Volharding.

Altijd, en altijd, zoolang de arbeidersbeweging zich in socialistische banen bewoog, vond men er velen, dien het ontbrak aan geduld. Velen waren er, vooral in de oude beweging vol begeestering gekomen, die, en dat niet geheel buiten schuld hunner leiders, de revolutie binnen luttele jaren reeds zagen zich voltrekken, die 't socialisme zagen naderen bij het uur. En 't gevolg was een ontmoediging, die bij velen den werklust verlamde, die belette, dat vele dier onbewusten zich door ontwikkeling maakten tot socialisten in den waren zin van 't woord.

Zoo was het niet alleen vroeger, zoo is 't ook nu nog. Hoe velen zijn er niet, ook in onze gelederen die zich omtrent den groei en den invloed onzer partij in korten tijd wonderen hebben gedroomd... gelukkig niettegenstaande de waarschuwing van de leiding. En toch als er voor één partijgenoot geduld en volharding noodig is voor den dagelijkschen strijd, dan is het zeker voor een lid der S. D. P. Als er sociaal-democraten moeten zijn, die zich omtrent het directe succes van hun werken geen illusies mogen maken, dan moeten dit de leden zijn onzer partij.

Volharding, kameraden, zal onze leus moeten zijn, van 't begin tot het einde.

Volhardend moet onze arbeid zijn, omdat ons werk zoo moeilijk is. Verleugend worden onze bedoelingen door de gansche Nederlandsche pers, de revisionistische niet uitgezonderd, integendeel, door deze het sterkst. Kameraden, wij weten waarom. Het moet ons aansporen tot meerder, tot intenser, tot volhardenden arbeid.

Onze colportage. Ja, daar mogen we wel eens een woordje afzonderlijk over praten. Want er is in onze partij zelfs hier en daar bij afdeelingen moedeloosheid in deze waar te nemen. Ge kent de argumenten: *De Tribune* is niet te verkoopen. De S. D. A. P. vergiftigt de heele boel De krant is niet geschikt. De stof is te moeilijk. O, ge kent nog honderd en een redenen, waarom het niet gaat. Er zijn er zelfs, die 't beweren, zonder 't meer dan een enkele maal, er zijn er zelfs, die 't beweren, zonder 't ooit te hebben geprobeerd met de noodige ernst en volharding. Wat meent ge, dat 't in Holland zoo gemakkelijk zou gaan, Holland, dat gedesillusioneerd is door jaren practijk van pseudo-socialisme, van ontmoedigend revisionisme en verwarrende anarchie!

Straatcolportage is voor wie 't kan, geen moeilijk werk, doch allen zijn er niet voor geschikt. Colportage op vergaderingen is niet altijd loonend, daar ze afhangt van 't publiek, dat die vergaderingen bezoekt en haar ontvankelijkheid voor 't socialisme En toch, wanneer 't met onverpoosde volharding geschiedt, dan blijft succes niet uit. Dan worden de arbeiders, waarom het ten slotte te doen is, onverbiddelijk, zij 't dan langzaam aangetrokken tot dat immer volhardende socialisme, dat maar steeds wil worden gehoord.

Doch we willen niet nalaten te erkennen, dat niet ieder onzer leden voor straatcolportage geschikt is. Maar 't lijkt soms, wanneer men zoo van een of andere kleine afdeeling ten antwoord krijgt: 't gaat niet, alsof dit de eenige vorm is. En er is voor onze leden, die zich niet geschikt voelen op straat te colporteeren, een vorm van colportage, die zeker door hen kan worden gebruikt, en veel te veel wordt verwaarloosd.

In de meeste plaatsen toch, waar wij afdeelingen hebben, is industrie, is zelfs groot-industrie. En ons beginsel, onze theorie, onze strijd zeggen ons, dat we die arbeiders 't best en ook op den dunr in onze gelederen kunnen betrekken. Hun belangen en ons beginsel zijn met elkaar in overeenstemming. Zeker ook andere arbeiders kunnen en zullen tot ons inzicht worden gebracht. Maar 't zal steeds moeilijker zijn. Maar al te gemakkelijk worden ze door 't revisionisme verleid, door 't anarchisme verward. 't Zijn de arbeiders der groot-industrie, die op den duur moeten vormen het element, waaruit onze partij in de eerste plaats zijn sympathiën betrekt, waaruit het socialisme zijn volgelingen recruteert.

Die arbeiders hebben we op te zoeken. Zij komen in de eerste plaats in aanmerking. Kan 't op de fabriek, een onvermoeide propaganda zal haar uitwerking niet missen. Kan 't bij 't uitgaan der fabriek, men verwaarlooze het niet, al lijkt 't maanden lang geen resultaat te hebben. Maar we hebben maar weinig leden op de fabriek, soms, ja veelal nog geen enkele. Welnu, men zoeke ze op in hun woningen. De adressen? Ze zijn niet zoo moeilijk te krijgen. Een kiezerslijst van de Kamers van Arbeid, hoe nutteloos ze vaak zijn, kan ten minste in deze zijn diensten bewijzen. Zou er nu werkelijk in elke afdeeling niet een clubje partijgenooten te vinden zijn, dat eens of meermalen per week op bezoek gaat bij metaalbewerkers, bij havenarbeiders of bouwvakarbeiders. Kameraden, wij gelooven 't niet. En wat een vruchtbaar arbeidsveld, om als er eens een honderdtal, een vijftigtal misschien bezocht zijn, daaruit een twintigtal te hebben, die men elke week voor z'n 3 centen de *Tribune* kan brengen, het socialisme kan brengen. Een kleine vergadering, een cursus voor ze te beleggen over 't socialisme. Ze te winnen voor den modernen vakbond, voor onze partij, ten slotte, ze te maken tot doelbewuste sociaal-democraten.

Daar is voor noodig, kameraden, volharding en geduld, en geduld en volharding. 't Zal langzaam gaan. 't Zal mislukken, één keer, twee keer, maar de derde maal zal 't wel gaan. 't Zal geen werk zijn van 14 dagen, maar van weken, en maanden en jaren. Doch we zullen 't socialisme gebracht hebben. We zullen onzen plicht hebben gedaan tegenover de internationale sociaal-democratie. Men zal ons, men zal het socialisme gaan begrijpen. En 't is een werk, dat gedaan kan worden, zelfs door één verspreid lid op een plaats, waar we geen afdeeling hebben. Niemand mag daarbij zeggen, dat hij 't niet kan, dat 't niet gaat, alvorens de proef op de som te hebben. Die proef zal hem aantoonen, dat 't wel gaat, dat 't wel kan.

Gij, die beweert, dat de *De Tribune* zoo moeilijk is, leert ook den nog weinig geschoolden, den nog weinig ontwikkelden arbeider, wat volharden. Gij kunt hem helpen. We hebben een Belgischen arbeider onder onze abonné's, die ons meer dan twintig abonné's tegelijk opgaf. We zullen *De Tribune* samen lezen, dan zullen allen 't begrijpen, schreef hij me. En zoo gebeurde 't. Kan dat alleen in België?

Partijgenooten en geestverwanten, er op uit! En zendt ons het resultaat van uw ervaringen, een kort briefje, een briefkaart, een nuttige wenk, een nieuwe ervaring. We zullen in 't vervolg zoo nu en dan schrijven, ook over den dagelijkschen arbeid onzer partijgenooten. Leeringen wekken, maar voorbeelden trekken. De propaganda is ons alles, zeggen we met Gorter. En de colportage is een belangrijk stuk van onze propaganda. Ze mag niet verwaarloosd worden, door niemand.

C.

Krantenbericht.

De candidatuur van Dominus van der Heide, van de S. D. A. P., voor het kiesdistrickt Sneek (Tweede Kamerverkiezing) wordt gesteund door de vrijzinnige kiesvereeniging ter plaatse, omdat de heer van der Heide is voor staatspensioneering en bekend met Friesche toestanden.

De candidatuur van den heer de Jong, oud-liberaal candidaat voor de Tweede Kamer in Rotterdam V is pas gesteund door de afdeeling der S. D. A. P. in dat district.

Voor wat hoort wat.

Evenwel is er van een electorale overeenkomst tusschen deze beide fracties der linkerzijde geen sprake!!

Gezag en nog wat.

I.

In elke fabriek, in iedere werkplaats, waar meerdere arbeiders samenwerken en producten voortbrengen, waaraan de menschheid behoefte heeft, is leiding noodig. Wil de productie goed van stapel loopen, de samenwerking zoo volkomen mogelijk zijn, dan moet er leiding zijn om dit alles te regelen. Maar ge moet niet denken, kameraden, dat de tegenwoordige «leiders der productie», de kapitalisten, de leiding zóó opvatten; want het is hun in de eerste plaats niet te doen om de maatschappij zoo goed en zoo regelmatig mogelijk te voorzien van gebruiksartikelen; het is noodzakelijk, maar voor den kapitalist bijzaak. Hoofdzaak is de winstmakerij en daaraan wordt alles ondergeschikt gemaakt. Ook de leiding. En het is dáárom, dat deze ons zoo dikwerf ondragelijk voorkomt, want de leiding doet zich in de fabriek voor, als gezag. En waarom?

Het doel van den kapitalist is winstmaken. Zijn eenig en allergrootst belang is deze winst zoo groot mogelijk te doen zijn. Daartoe is noodig dat hij meerwaarde uit ons perst. De kapitalist betaalt de arbeider zijn arbeidsloon en eischt daarvoor een vollen werkdag, hoe langer, hoe beter. Voor dit arbeidsloon kan de arbeider zich in het algemeen slechts zóóveel verschaffen als noodig is, om niet van kommer en ellende om te komen. Betaalde de kapitalist minder, dan zou de arbeider niet in staat zijn arbeid naar behooren te verrichten. Betaalde hij meer, dan zou hij zich zelf benadeelen; want elke cent te veel aan ons uitbetaald, zou immers de winst verminderen!

Wat echter noodig is om den arbeider groot te brengen, te voeden en te kleeden — het is beroerd en weinig — kost minder tijd om voortgebracht te worden, dan den tijd, welken hij in dienst van den kapitalist moet doorbrengen. Met andere woorden: de waarde, welke de arbeider per dag in de fabriek voortbrengt en die voor zijn baas is, is grooter, dan de waarde welke hij in den vorm van arbeidsloon er voor in de plaats terugontvangt. Het verschil steekt de patroon op; het is de meerwaarde, het is zijn winst.

Daarvoor worden wij dag aan dag bestolen! De patroon, de kapitalist, de gansche kapitalistenklasse en haar haar aanhang zij zijn de dieven van onze gezondheid, ons geluk, van ons mensch-zijn!

Ge begrijpt toch goed, hoeveel belang de kapitalist er bij heeft, dat deze diefstal, aan ons dagelijks gepleegd, zoo ongestoord mogelijk kan geschieden. Hij misbruikt alles, om de macht, welke zijn klasse in de maatschappij heeft veroverd, te behouden. Zoo wordt ook de leiding in de fabriek misbruikt.

De arbeider heeft volstrekt geen belang bij de winst. Zijn arbeidsloon, dàt moet omhoog! Of wat op hetzelfde neerkomt, zijn arbeidstijd verkort! Maar de werkgever denkt daar anders over. Hooger loon beteekent op den duur tòch minder meerwaarde, dus minder winst. Hier botsen de belangen. En de machtigste zijt [illegible]

Eischt de samenwerking van den arbeid leiding in de fabriek, aan de andere kant staat de patroon met zijn meerwaarde-honger en deze eischt ondergeschiktheid van den arbeid aan het kapitaal. En waar de patroons overal nog de macht hebben, komt de leiding overal te voorschijn, als ééne — van boven-af — zonder medezeggingschap; komt zij te voorschijn in haar afschuweiijksten vorm: het gezag.

Wij worden niet als denkende menschen beschouwd, met een meening, als ieder ander, maar als werkbeesten, welke noodzakelijk — helaas — moeten eten, gehuisvest en gekleed worden. — Je moet niet vragen hoe? — maar overigens niets weten en zwijgen, waar het kapitaal spreekt.

„Alles ellende en onderworpenheid" —: Zoo eischt het gezag der heerschers.

*

Geldt dit gezag in elke fabriek en werkplaats ten gunste van iederen kapitalist in het bijzonder, het staatsgezag geldt voor de kapitalisten-klasse in haar geheel. —

De staat, gij kent dat praatje, geeft gelijke rechten aan en eischt gelijke plichten van iederen staatsburger. Wij weten beter, wat hiervan in de practijk terecht-komt. —

Omdat de arbeidersklasse de talrijkste klasse is in den staat en tevens de klasse, waarop alle ellende en tekortkomingen voor deze maatschappij wordt afgewenteld, wijl zij economisch de zwakste is, moest zij — wanneer de liberale en klerikale schijnheilige mammon-aanbidders en machthebbers het werkelijk goed meenden — het minst de lasten voelen welke de staat haar zijn huurers oplegt. Maar....

Onze kinderen moeten vroeg van school om geld te verdienen en het onderwijs dat wordt gegeven, — dat beetje — is slecht. Kapitalistenkinderen kunnen voluit leeren en van hun jeugd genieten.

Onze zonen moeten dienen, terwijl hun loon zoo broodnoodig is in het gezin, waarvan zij deel uitmaken.

De zoon van den kapitalist verdient op 20 jarigen leeftijd zijn kost nog niet. Zijn rijke vader steelt meerwaarde genoeg per jaar, het hoeft dus niet.

Wij moeten vervalschte en minderwaardige levensmiddelen eten en de prijs, daarvoor betaald, bevat een groot deel belasting. De kapitalisten hebben van alles het meeste en beste en de indirecte belasting voelen zij zoo niet; per slot van rekening is de meer-waarde er goed voor.

Wij moeten — verhoudingsgewijze — het grootste deel der geldbelastingen opbrengen — en waar blijven de centen?

Sociale wetten, waardoor onze positie eenigszins beter zou kunnen zijn, worden slecht of in het geheel niet gemaakt, omdat zij te veel geld kosten. Ons geld — van onze armoed betaald — is noodig voor leger en vloot, met wat er aan vastzit.

Leger en vloot zijn er om den winsthonger van de kapitalisten-bent te bevredigen; *buitenlands*: om elkaar de vreemde streken te betwisten en *binnenlands*: om ons in toom te houden, wanneer wij lastig worden bij het verdragen van zóóveel onrecht.

Leger en vloot dienen niet vóór ons, maar tegen ons en wij moeten ze-godbetert-betalen.

En rechten bezitten wij niet! Als hier en daar een recht voor ons zou zijn in de wetten, dan zorgt „de leiding der productie" er wel voor, dat je er geen gebruik van maakt of anders.... de laan uit.

En zoo zien wij, dat de wettenmakers en de uitvoerders der wetten slechts er op bedacht zijn, de wenschen, of liever de bevelen van de heerschende klasse op te volgen.

Rechters en politiedienaren, ze zijn voor de revolutionaire arbeiders in den strijd het ondragelijkst, omdat zij zich als directe handhavers voor het staatsgezag komen aanmelden.

Het staatsgezag, dat even als het fabrieksgezag, natuurlijk van boven-af komt; want medezeggingschap in het maken der wetten, voor de geheele arbeidersklasse — het algemeen en gelijk kiesrecht voor mannen en vrouwen — hebben wij niet en iedere kapitalist — *klerikaal* of *liberaal* — wij kunnen het op onze vingers wel natellen — zal wel zalig oppassen, mede te werken aan de politieke gelijkheid van kapitalisten en arbeiders over de geheele linie. —

De wet is niets anders dan de centralisatie van de kapitalisten-macht; het gezag niets anders dan de hand-

haver van de discipline, van de slaafsche gehoorzaamheid aan de wet. —

Zoo worden wij, arbeiders, zoowel in de fabriek als in den staat overgeleverd aan de willekeur van de bezittende klasse, welke, in welk partijverbond zij ook plaats neemt — als christelijk-historische of als vrijzinnig-democraat — steeds en overal er op uit is, de arbeidersklasse te misleiden en te verdommen.

J. MULDER.

Op, trekt op, o gij Luciferisten.

Op, trekt op, o gij Luciferisten,
Volgt dees' vaan!
Rukt te hoop al uw krachten en listen
Trekt vrij aan!

Dit was zoo ongeveer de tekst van een preek, dien de gewezen liberale (vrijzinnig-democratische Unie-liberale?) Excellentie Van Raalte, 31 Januari j.l. hield in een ledenvergadering van de kiesvereeniging 's Gravenhage en waarin ook deze liberale en democratische Staalman verzamelen blies voor alle democraten in den stormloop om den hemel van het A. K.!

Wij willen uit deze rede nog eens een paar bloemetjes plukken. Bloemetjes, die geen verdere versiering behoeven.

Over de partijgroepeering aan de „linkerzijde".

1⁰. „De oud-liberalen onderscheiden zich van de andere liberalen slechts door verschil in waardeering ten aanzien van het doordringen van de democratische inzichten en instellingen in het volk. Dit verschil rechtvaardigt een geheel afzonderlijke partijgroepeering en hetzelfde is het geval met de socialisten, hoewel en vooral sedert er een z.g. revionistische groep is onder de socialisten, er punten van aanraking zijn tusschen hen en de liberalen."

Ergo: linkerzijde gevormd door oud-liberalen, vrijzinnige „democraten" en Arbeiderspartij. De oud-liberalen vormen den rechtschen, de Arbeiderspartij den linkschen vleugel, die in dezelfde verhouding, alleen omgekeerd, staan tot de middensoort.

2⁰. „Het subtielste is het onderscheid tusschen de Liberale Unie en de Vrijzinnig-democraten.

.... De reden, die een tiental jaren geleden de vrijzinnig-democraten heeft genoopt, zich af te scheiden, het verschil ten aanzien van de urgentie van het A. K. voornamelijk, acht hij nog steeds gerechtvaardigd, doch evenzeer is hij er van overtuigd, dat thans voor een scheiding geen enkele reden meer aanwezig is. — — —

Hetzelfde vraagstuk, dat omtrent het A. K., hetwelk reden is geweest voor de scheiding, moet thans weer juist zijn de reden voor de hereeniging. Reeds zijn de stille krachten, duidelijk merkbaar, die deze vereeniging eindelijk tengevolge zullen hebben, al wordt er nu juist weer wat gekibbeld tusschen V. D. en L. U."

Heerlijke uitvinding toch, dat A. K.: Is het niet de kostelijke drank, die deze twee zusters weer in staat kan stellen, zich met elkaar te verbroederen?

3⁰. „Van die verschillen (omtrent de wijze, waarop het best propaganda moet worden gemaakt voor het A. K.) geldt dat een zelfde goede zaak op verschillende wijzen, op goede wijze kan worden bevorderd. Ook den socialisten, die uit geheel andere beweegredenen A. K. willen en dus andere propaganda voeren, wenscht hij veel succes."

Ook de derde in den broederbond is welkom, laat ons broederschap drinken!

4⁰. „Een werkelijk organisch kiesrecht zou inderdaad beter zijn dan het A. K. Het kan echter niet bestaan, noch hier, noch elders, omdat nergens de noodige organisaties bestaan, waarop het zou moeten zijn gegrondvest."

In mineur! Het hoogste goed blijkt nu eensklaps een pis-aller, een ding, dat men moet aannemen, waar het ideëele niet bereikt kan worden, omdat er op deze zondige aarde geen bodem voor is!

5⁰. „De verschillende vormen, waaronder voorstanders van een organisch kiesrecht zich dit voorstellen, nagaande, komt spr. tot de slotsom, dat overal het kiesrecht een desideratum (wenschelijkheid) van conversatieven is.

Het stelsel, dat Kuyper wil, acht hij wel het zonderlingst.... Dit zou een samenspel worden van Algemeen, organisch en attributief kiesrecht.

Men ontsiere de grondwet, *onze* grondwet niet daarmee! Weg met dit alles en op voor het individueele A. K.!"

Hoera, hoera! hiep, hiep, hoera!

6⁰. „Wat de oud-liberalen aangaat: zij zijn nu gekomen tot een aanvaarden van A. K., mits daartegenover komt een versterking van de positie van de Eerste Kamer."

Evenwel: een tegenwicht tegen het A. K. is niet noodig. Het volk moet zichzelf regeeren, zooals de groote Asquith in Engeland heeft gezegd. Ziet naar Engeland! Niets is urgenter dan de invoering van het A. K.

Is het te verwonderen, dat luid en langdurig applaus der liberale heeren den spreker beloonde?

Terecht mocht de voorzitter in zijn slotwoord hier spreken van „verzamelen blazen" van alle vrijzinnigen.

v. R.

Het militarisme in het land van het onvervalschte A. K.

Op de Oostenrijksch-Hongaarsche begrooting voor 1911, voor eenige dagen bij de delegaties aangeboden, is een bedrag van 312,5 millioen kronen uitgetrokken voor: 4 slagschepen, 3 kruisers, 6 torpedojagers, 12 torpedobooten, 6 onderzeebooten.

In 1911 wenscht de commandant van de marine te beschikken over 55 millioen, in 1912 over 67, in 1913 over 68.4, in 1914 over 68 en in 1915 over 49.

Het eindcijfer van de gemeenschappelijke begrooting (der beide rijken Oostenrijk en Hongarije) is door dezen post natuurlijk aanzienlijk gestegen maar van een oppositie tegen dit voorstel is toch geen sprake, noch in de delegaties, noch daar buiten.

Tot zoover het krantenbericht.

Het slot daarvan is natuurlijk een leugen: de Oostenrijksche sociaaldemocratie verzet zich met kracht tegen deze waanzinnige opdrijving van het Oostenrijksche marinisme.

Evenwel is de versterking der sociaaldemocratie niet in staat geweest die opdrijving te verhinderen.

De wetten van de kapitalistische ontwikkeling zetten zich ondanks alles door, zoolang het kapitalisme nog de macht heeft.

Mr. Goeman Borgesius.

Mr. Goeman Borgesius heeft te Enkhuizen gesproken en zonder dat hij zelf er erg in had wellicht, de penibele positie geteekend, waarin op het oogenblik de democratische of sociale heeren der linkerzijde verkeeren. Hij is werkelijk boos op den heer Tydeman om diens kritiek op de pensioenwet. Zulk een oppositie, heeft hij verklaard, mag niet gevoerd worden door een lid van de regeeringspartij. Zij was niet parlementair en als iedereen zoo oppositie ging voeren, zou geen enkel ministerie het kunnen uithouden.

De heer Tydeman kreeg dus een afgerazend standje; als hij zich dat nu maar aantrekt en braaf luistert naar de bevelen van Mr. Goeman Borgesius, dan, vertrouwt onze man van de sociale actie, komt er van de arbeidswetgeving nog heel wat terecht. Doet hij dit echter niet dan brengen de verkiezingen voor de linkerzijde een kolossale débâcle.

Nu moet men bedenken, dat de oppositie van den heer Tydeman bij de pensioenwet niet een oppositie was voor een enkelen keer, zich niet tot het ontwerp in kwestie bepaalde. De pensioenwet is het eerste staal van Roodhuyzen's stelsel van sociale wetgeving dat in behandeling kwam en bij dat eerste staal heeft de heer Tydeman met ronde woorden verklaard, eens en vooral zijn meening omtrent dat stelsel aan den minister duidelijk te willen maken, opdat ook voor het vervolg daarmee rekening zou kunnen worden gehouden.

Dit stelsel is, volgens den liberalen staatsman principieel fout. Het is een karikatuur van het liberale beginsel; het staat lijnrecht tegenover de liberale politiek, gelijk de heer Tydeman ze opvat en die boven alles stelt de persoonlijke vrijheid.

De heer Tydeman heeft zijn meening gezegd in zeer scherpe woorden, maar dit raakt slechts den vorm. In wezen heeft hij de opvatting verdedigd van al wat er conservatiefs leeft in de linkerzijde en dat is geen kleine minderheid.

Aan dit conservatieve deel nu wil Mr. Goeman Borgesius het zwijgen opleggen. Hij wil het murw maken en tot medewerking aan de sociale hervormingen à la Roodhuyzen dwingen, bij middel van dreigement met de verkiezingen.

De liberale politici, voor zoover zij staan onder den invloed van het streven naar hervormingen in de arbeidersklasse, stellen aldus bij monde van Mr. Goeman Borgesius hun conservatieve bondgenooten voor de keus: net beginsel of de macht. Slechts door zijn beginsel prijs te geven kan Tydeman zijn macht behouden. In schijn is dit een manmoedig optreden van deze heeren: maar in wezen is het niets anders dan een noodkreet. Wat moet er gebeuren, indien de heer Tydeman niet wijkt voor deze revolverpolitiek, maar vasthoudt aan zijn beginsel? Wat, indien hij het dreigement omkeert en van Mr. Goeman Borgesius eischt dat die zal bukken? Dan staan de linksche „democraten" — men vergeve ons dat wij aan de heeren zoo'n mooien naam geven — schaakmat. Dan blijft hun niets anders over dan af te wachten of de conservatieven wellicht te elfder ure nog zullen wijken. En anders....

Van veel grooter belang immers dan de vraag of er sociale hervormingen zullen komen is de vraag of ons land liberaal zal worden geregeerd. Ter wille daarvan hebben de democraten van links, met volledig besef van wat zij deden, hun steun verleend aan de conservatieven van links, mede aan conservatieven, die met de meest volstrekte stelligheid weigerden, zich vast te leggen op een verkiezingsprogram. Indien dus in 1917 niets van de sociale hervormingen is terecht gekomen dan heeft Mr. Borgesius dat te wijten aan.... Mr. Borgesius en aan niemand anders. Hij ziet dezen noodlottigen toestand aankomen en schreeuwt van angst.

Maar, geachte heer gij hebt het zelf zoo gewild en gij zult, wilt gij niet door heel uw demagogenpolitiek van het verleden en het heden een streep halen, ook in 1917 met den boozen heer Tydeman weer in zee moeten gaan, er moge dan van komen wat wil. Gij zult in 1917 luider dan ooit de arbeiders in de ooren moeten schreeuwen, dat zij in het liberalisme moeten vertrouwen. Dat al het andere hun dan zal worden toegeworpen, zal u wellicht niet zoo heel gemakkelijk meer door de keel komen en als gij het vertelt, zullen de bedrogen arbeiders het misschien niet meer zoo grif gelooven. Maar verkondigen moet gij het, al moest gij met dezen kreet op de lippen den afgrond ingaan.

Het kwaad straft zijn meester!

v. R...

Vakvereenigings-Democratie.

In den laatsten tijd dringt zich meer en meer de vraag der democratie in de vakvereenigingen aan ons op. Meermalen heerschte ontstemming tusschen de beambten en de leden; er wordt over geklaagd, dat het beambtendom zich ontwikkelt tot een bureaucratie, die zich vervreemdt van de massa der arbeiders en zich voortdurend meer macht toeeigent. Op verschillende wijzen heeft deze ontstemming zich reeds geuit. Zoo moest van zelf bij allen, die in de arbeidersbeweging meestrijden, de vraag opkomen, of wij ons bij de tegenwoordige ontwikkeling op den juisten weg bevinden, en met welke maatregelen voor het vervolg dergelijke botsingen te vermijden zullen zijn.

Nu spreekt het vanzelf, dat de ontwikkeling, waaruit deze botsingen ontstaan, onvermijdelijk en noodzakelijk is. Zoolang de vakvereenigingen klein waren, kon elk lid aan alle werk en aan alle beslissingen deelnemen. Toen ze grooter werden, kon het werk der leiding en het administratieve werk niet meer als bijwerk worden waargenomen, steeds meer moesten er beambten aangesteld worden. De leiders der loonstrijden moesten zich, onafhankelijk van de ondernemers, geheel aan deze taak kunnen wijden. De vakvereenigingen groeiden tot reusachtige massa-organisaties met een heel leger van aangestelden: hoofdbestuurders, plaatselijke en uitvoerende beambten. En deze centrale leiding die al haar tijd en aandacht op den strijd richt, doet daarbij zooveel ervaring, geschiktheid en kennis op, dat zij alleen in staat is alle kansen, die invloed op den uitslag kunnen hebben, goed te wikken en te wegen. Daardoor moet de leiding van den strijd zich steeds meer in handen der bestuurders samentrekken, de leden worden meer en meer uitgeschakeld, omdat zij het geheel toch niet kunnen overzien; ook waar democratische vertegenwoordiging bestaat, die formeel mee besluit, zal haar rol inderdaad hierin bestaan, dat zij stemt voor hetgeen het hoofdbestuur voorstelt. Om deze geleidelijke uitschakeling, die een in-gevaar-brengen der democratie beteekent, tegen te gaan, werden reeds verschillende voorstellen gedaan, zoo onlangs het voorstel in de *Neue Zeit*, tot vergaderingdwang van alle leden over te gaan. Anderen daarentegen nemen de konsekwenties dezer ontwikkeling aan als onvermijdelijk en goed; de massa's zijn onbevoegd tot oordeelen, zoo redeneeren ze, daarom moeten de leiders, die alleen over alles kunnen oordeelen, daartoe ook de macht hebben. Zoo heeft onze Duitsche partijgenoot von Elm onlangs te Hamburg in een rede veel voorbeelden aangehaald, om aan te toonen, dat de massa grillig en ontoerekenbaar is, en het dus gevaarlijk is haar het nemen van gewichtige besluiten over te laten. Waar het tot botsingen kwam, was het, volgens deze opvatting, de massa, die dwaalde, ging het om verzet eener onwetende massa tegen de wetende leiding. Daarom is het vóór alles noodig, dat de massa in vol vertrouwen zich voegt naar de leiding der besturen; wie de massa ophemelt, als zou zij alles het beste weten, doet de vakvereenigingsbeweging evenzeer schade, als hij, die wantrouwen predikt tegenover de leiders.

Wie hier evenwel niet anders ziet dan de vraag: wie is geschikter over een loonstrijd te oordeelen, de massa zonder oordeel of de ver-ziende leiders — die ziet geheel en al de werkelijke oorzaak der ontstemming en der botsingen over het hoofd. Deze oorzaak is te zoeken bij de vakvereenigingsbeambten zelf. Als de arbeiders zagen, dat deze beambten van denzelfden geest doordrongen waren als de massa, in denken en gevoel met haar overeenstemden, zouden zij veel meer blindelings en vol vertrouwen hun leiding volgen. In plaats hiervan zien de arbeiders, hoe de meerderheid dezer beambten zich in den grond met hun inzichten van de arbeiders verwijdert, *hoe zij zich nl. aanpast bij de staatkundigen, die aansturen op een tegemoetkomen aan de bourgeoisie;* hoe bijv. in Duitschland de bestuurders de theoretische opleiding der beambten in handen geven van personen, die zich door hun burgerlijk standpunt onmogelijk hebben gemaakt in de partij: hoe zij tegenover de theorie en de theoretische ontwikkeling, die de arbeiders erkennen als de bron van hun kracht, onverschillig, sceptisch of zelfs vijandig staan. De massa der in Duitschland in den strijd vooraanstaande arbeiders is revolutionair, wil den strijd tegen de burgerlijke samenleving zoo scherp mogelijk voeren; de massa der vakvereenigingsbeambten is revisionistisch gezind. Dit is de voornaamste oorzaak van het wantrouwen; daardoor vreezen de arbeiders, ook in gevallen, waarin het wantrouwen elken grond mist, dat principieele afkeer tegen den strijd bij de vakvereenigingsleiders oorzaak is van het remmen in den strijd. Men heeft het Bebel kwalijk genomen, dat hij wantrouwen predikte tegen de leiders, men moest liever trachten van hem te leeren, hoe hij steeds het onbegrensde vertrouwen der masa wist te bewaren. Niettegenstaande zakelijke verschillen voorkwamen, bleef dit hem trouw, omdat de Duitsche arbeidersklasse altijd het beste wat in haar leeft, haar revolutionaire geestdrift, in hem belichaamd vond.

Nu ligt hierin evenmin een persoonlijk verwijt tegen deze beambten opgesloten, als het aantoonen van de oorzaak der botsingen, deze uit den weg kan ruimen.

Het is reeds meermalen aangetoond, dat deze revisionistische opvattingen noodzakelijk uit de bizondere omstandigheden van den vakvereenigingsstrijd moeten ontstaan. Het moge waar zijn, dat de eenling door het zich toeleggen op theoretische studie, zich voor een groot deel kan vrij maken van den invloed zijner directe omstandigheden; voor de massa zijn deze omstandig

heden beslissend. De massa der vakvereenigingsbeambten moet haar geheele kracht en aandacht concentreeren op het besturen der vakvereenigingen en de leiding van den loonstrijd; de speciale geschiktheid hiervoor moet zij zooveel mogelijk ontwikkelen; de wereld der vakorganisatie, de verschillende vormen van den strijd en van de overeenkomsten met de ondernemersorganisaties is haar wereld. Op de massa der arbeiders daarentegen, die onmiddellijk wordt uitgebuit, werken alle zijden van den proletarischen bevrijdingsstrijd tegelijkertijd in. Haar ontbreekt de eigenschap, die een specialiteit der beambten is, waarom deze beambten dan ook noodzakelijk zijn. Daarentegen is de massa hun, wat betreft algemeen maatschappelijk inzicht, scherp klassebewustzijn en revolutionair voelen, vooruit.

De theorie, dat de tot oordeelen onbevoegde massa vol vertrouwen de leiding der bestuurders moet volgen, is daarom onjuist. De bizonderheden, de dagelijksche praktijk van den strijd moet zij overlaten aan de beambten, maar de algemeene richting moet zij zelf bepalen.

Een ontwikkeling, waarbij de beambten een steeds grootere macht over de leden krijgen, zou een noodlottige ontwikkeling zijn. Als symptomen, als bewijzen, dat de leden zelf de algemeene leiding en richting willen bepalen, zijn de in Duitschland hier en daar (te Mannheim, Stettin, Hamburg) plaats gehad hebbende botsingen verblijdend, al was dan ook de vorm niet altijd de juiste. Het vraagstuk der vakvereenigings-democratie, voor elken arbeider van het grootste gewicht, ligt hierin besloten de vormen te vinden, waardoor de leden hun revolutionair inzicht beslissend kunnen maken voor de leiding en de propaganda, zonder door drukkende controlemaatregelen de noodige vrijheid van handelen der beambten te belemmeren.

Men heeft de vrees geuit, dat de tegenwoordige ontwikkeling der vakvereenigings-democratie denzelfden loop zou nemen, als die der oude staatsdemocratie, waarin ook de beambten met hun stijgend aantal, tot een gesloten bureaucratie met eigen belangen en daarna, door hun onmisbaarheid langzamerhand van dienaars tot meesters werden. Tot een zoodanige ontwikkeling evenwel ontbreken hier de hoofdvoorwaarden.

De vakvereenigingsorganisatie is geen wereld op zichzelf, zij staat als een strijdend leger midden in het land van den vijand. Als bij ieder leger is hier eenheid in de leiding noodig, zoo niet zware verliezen geleden zullen worden.

Zoo verklaart zich de groote macht der bestuurders uit de omstandigheid van den krijgstoestand.

Maar deze omstandigheden zijn niet onveranderlijk. Deze geheele organisatievorm past bij een periode van den klassestrijd, waarin het proletariaat weliswaar strijdt voor verbetering van zijn levensvoorwaarden, maar nog geen ernstige worsteling begonnen is om de heerschappij zelf. Naarmate deze een aanvang neemt, naarmate de arbeiders gedwongen worden deze groote organisatiemacht in het veld te brengen in den strijd voor politieke grondwettelijke rechten, komen langzamerhand nieuwe strijdmiddelen voor den dag. Dan helpen noch de speciale eigenschappen der beambten, noch de wijsheid der leiders meer; deze politieke massagevechten stellen nog heel andere eischen dan de loonstrijd tegen de ondernemers; hierbij hangt alles af van het scherp inzicht en de zelfstandigheid der massa. Dan gaat de leiding vanzelf over van de handen der leiders in die der massa.

Dit wil niet zeggen, dat men alles dus rustig over kan laten aan de toekomst, die alles in orde brengt. Zou men eene ontwikkeling die de massa steeds meer afzondert van de leiding, rustig haar gang laten gaan, dan zou een latere omkeer zich slechts als katastrophe, onder groote innerlijke schade voor de organisatie, voltrekken. Het is vóór alles noodig, dat de leden in vragen van algemeene richting en van propaganda, zooals b.v. in de vraag over het bespreken der massastaking, hun wil doorzetten tegenover dien der beambten. Hoe meer de leden nu reeds hun revolutionaire inzichten tot hun recht doen komen in de leiding der vakvereenigingen, zooveel te beter en gemakkelijker zullen zich de organisaties kunnen aanpassen bij de nieuwe strijdvoorwaarden.

A. P.

Kleine berichten.

Singers begrafenis werd door een millioen Berlijners gevolgd. Grooter stoet zag Berlijn nog nimmer. De deelneming uit burgerlijke kringen was niet groot, schrijven zelfs de burgerlijke bladen. Bijkans één millioen proletariërs begeleidden dus dezen grooten doode naar zijn laatste rustplaats. Zóó eerden zij den doode en zichzelf.

*

Jack London, de bekende Amerikaansche socialist en schrijver, heeft zich bij de opstandelingen tegen het bloedregiem van den door de Ver. Staten gesteunde Mexikaansche president Porfirio Diaz aangesloten. De opstand wint veld. De revolutionairen sloten de stad Juarez in.

*

De Hongaarsche Vakbeweging, die zich met de Hongaarsche Arbeiders Partij schuldig maakt aan het naloopen van de „liberalen" en de Regeering, is van 1906 met 150000 leden tot 1909 met 85000 leden en thans tot nog lager gedaald.

*

In Athene zijn de tramwegbeambten in staking gegaan. Natuurlijk gebruikte ook hier de half-revolutionaire Regeering van Venizelos de militairen tegen de stakers.

*

Sani-Ed-Dauleh, de Perzische Minister van Financiën werd door een Rus vermoord. Een andere Rus vermoordde den gouverneur van Ispahan. De Russen worden door de grootmoordenaars, de Czaar en zijn Ministers beschermd. Intusschen is, gelijk men weet, Amerika begonnen Perzië financiëel te onderwerpen.

*

De „radikale" Engelsche Regeering laat dit jaar wederom 4 Dreadnoughts op stapel zetten. De Arbeiders Partij blijft deze heeren steunen.

*

Door een galvanische stroom werd te Londen een Rus tot spreken gedwongen omdat de politie in hem den lang gezochten anarchist Peter de Schilder meende gevonden te hebben. Twee Russen werden in het hartje van Londen door een met revolvers gewapende groote politiemacht midden in den nacht gevangen genomen, ook in verband met de anarchistenjacht, die men daar thans op touw zet. Men denkt zich in de middeleeuwen van inquisitie en andere gruwelen thuis. Maar we schrijven het jaar des Heeren 1911 in het Christelijke, en humane Engeland!

*

Een industrieel parlementaire groep is in Italië gevormd door de groot-industriëelen van alle partijen om de arbeiders te bestrijden. Niettemin blijft de revisionistische Italiaansche Arbeiders Partij ... revisionistisch.

*

In Biliton, één van de tin-eilanden in Nederlandsch-Indië, zijn de Chineesche koelies in opstand gekomen.

Vrouwenrubriek.

Een mooi voorbeeld.

Bij onze naaste buren, de Duitsche Sociaaldemokraten, valt veel voor ons te leeren.

Tot heden werd in Duitschland in hoofdzaak de strijd der arbeidersklasse *principieel* gestreden en de gunstige gevolgen daarvan konden niet uitblijven en kunnen we aan den vooruitgang van het socialistisch inzicht duidelijk waarnemen, dáár, waar het 't moeilijkst te brengen is — bij de vrouw.

Uit het hoofdartikel van het laatste nommer van *„Die Gleichheit"* (30 Januari 1911) blijkt heel duidelijk, dat door het verhelderen van het inzicht vele vrouwen komen tot het meevoeren van den klassenstrijd.

Wij kunnen daarin lezen, welke middelen men daar aanwendt, om het inzicht in den klassenstrijd bij de vrouwen te bevorderen; hoe men er daar altijd op uit is en er steeds mede voortgaat, niet meêloopsters, maar meêweetsters van de vrouwen te maken.

Wij laten hieronder enkele mededeelingen daaromtrent volgen:

„De politieke organisatie der proletarische vrouwen ging in de laatste jaren flink vooruit.

Het aantal vrouwelijke leden, aangesloten bij de sociaaldemokratische partij, bedroeg in:

1908 — 29000
1909 — 62000
1910 — 83000

Volgens ingewonnen berichten, uit enkele districten, omtrent de nieuw gewonnen vrouwelijke leden sinds Juli 1910, moeten er op het oogenblik ongeveer 100000 vrouwen en meisjes aangesloten zijn bij de partij. Sinds het in werking treden van de Rijksvereenigingswet (waarbij de vrouw wordt toegestaan lid te zijn van een politieke partij), behoort het organiseeren der vrouwen tot de taak van de partij, waardoor men bij de agitatie over ruimer geldmiddelen beschikken kan en zoodoende planmatiger werken kan, dan dat vrouwen alleen dat werk moesten volbrengen....

.... Het zaad der ontwikkeling, in de laatste jaren uitgestrooid, vond een diep doorploegde en goed voorbereide bodem door den arbeid in de voorafgaande jaren, door de vrouwelijke partijgenooten verricht....

.... Het is niet voldoende enkel de vrouw te organiseeren, maar vóór alles moet zij *geschoold* worden, en moet zij haar *kracht aanwenden* in het *belang der partij*.

Dat is in het belang van de vrouw, haar verdere geestelijke ontwikkeling, de verheffing van haar intellect, de vaste vorming van haar karakter, dus van de ontwikkeling van haar gansche persoonlijkheid en tevens van haar kracht, welke zij voor haar eigen bevrijding geven moet en bovendien in het *belang der partij*, die moedige, wil-sterke, maar ook verstandige doelbewuste *klassenstrijdsters* en ... socialistische jeugd-opvoedsters noodig heeft

Wat is er in de laatste jaren voor de ontwikkeling der vrouwen gedaan?

Behalve dat de partijpers haar aandacht vestigt op den vooruitgang van de vrouwenbeweging en een speciale rubriek of algemeene artikelen wijdt aan het vrouwenvraagstuk; behalve de toenemende invloed die „Die Gleichheit" door haar inhoud en grootere verbreiding heeft; behalve de vlugschriften, speciaal tot de vrouwen gericht, die in millioenen exemplaren verspreid zijn, willen we de aandacht vestigen op de leer- debat- en ontwikkelingsavonden. Jammer genoeg nog niet overal. Waar de avondbijeenkomsten bestaan, hebben ze doorgaans goede resultaten gebracht....

.... Met het oog op de belangrijkheid voor den gemeenschappelijken strijd en op de ongunstige maatschappelijke verhoudingen, die in 't algemeen voor de vrouw bestaan, werd in 1908 te Nürnberg op de partijdag besloten, dat zulke ontwikkelingsavonden, die aan de theoretische en practische scholing gewijd zouden zijn, moesten worden opgericht.

Groot-Berlijn heeft bovendien voor een aantal vrouwen (44), die door de leeravonden en door eigen studie zich meerdere kennis hebben weten te verwerven, een cursus opgericht, waarin zij verder worden opgeleid en de gunstige resultaten, daarmede verkregen, hebben het plaatselijk bestuur doen besluiten, om dien weg te blijven volgen, tot nut van de vrouwelijke partijgenooten en tot nut van den gemeenschappelijken strijd".

Verder wordt met kracht aangedrongen op het bezoeken der huishoudelijke vergaderingen der partijafdeelingen, want *in* de partij moet de vrouw zich ook thuis gevoelen. Dat doel kan het best bereikt worden, als *„de vrouw ook in alle arbeid in het partijleven betrokken wordt"*.

In alle bestuurslichamen: Districts- federatie- afdeelingsbesturen moeten ook vrouwen zitting hebben. Alhoewel de statuten dit gebieden, nemen de vrouwen nog niet overal bestuursfunctiën waar. Op het einde van het afgeloopen jaar waren er 600 vrouwelijke bestuursleden. Het zal echter van de vrouwen zelf afhangen de haar toekomende plaatsen in de partij te veroveren. Door haar vlijt en ijver in den klassenstrijd moet zij toonen, dat zij haar taak als strijdster ernstig opvat. Als zij al haar krachten aanwendt, om mannen en vrouwen wier belangen aan de onze verbonden zijn, doch die nog onbewust daarheen leven, in onze rijen en tot organisatie te brengen, als zij hen voor onze idealen weet te winnen en hen tot doelbewuste medestrijdsters weet te maken, dan zal de vrouw, als zij die taak met dubbelen ijver aanvaardt en volbrengt, haar plaats in den klassenstrijd veroveren. Wij zien dus hoe onze naaste buren den strijd opvatten. Vóór alles inzicht brengen en hand aan hand — daarmede gepaard gaande — den practischen arbeid verrichten, die elken dag, elk uur van den dag van den strijder of strijdster gevraagd wordt.

R. V. S.

Van het Partijbestuur.

Het Partijbestuur vergaderde 4 Febr. Besloten werd het P. B. der S. D. A. P. te berichten, dat op de serie vergaderingen welke in Amsterdam zullen gehouden worden over het algemeen kiesrecht en waartoe de politieke partijen tot debat werden uitgenoodigd, onzerzijds op elke vergadering voor een debater zal worden gezorgd.

Naar aanleiding der aanhangige Ziektewet en de verslechtering der Ongevallenwet werd besloten aan de Besturen van de S D. A. P. en N. V. V. een schrijven te richten tot gemeenschappelijke actie in deze. Tot overleg daaromtrent verklaarden wij ons bij voorbaat bereid.

Gepoogd zal worden een serie cursusavonden voor een aantal onzer afdeelingen te organiseeren met A. Pannekoek als spreker. Nadere mededeelingen zullen de betreffende afdeelingen bereiken, zoodra definitieve maatregelen zijn getroffen.

Voorts werd besloten voor den strijd voor het algemeen kiesrecht, zooals die door onze Partij wordt gevoerd, een uur loon te vragen van onze leden.

't Congres werd voorloopig vastgesteld op 27 en 28 Mei te Rotterdam.

Uitvoerige besprekingen werden gehouden over een door de Commissie van Beheer ingediend voorstel tot uitbreiding der *Tribune*. Het stuitte voornamelijk af op financieele bezwaren. Een ander voorstel kan nog niet worden behandeld, doch zal eerst op de volgende P. B. vergadering in bespreking komen.

Van de Afdeelingen.

Amsterdam. J.l. Maandag hield de afd. een bizonder geslaagde vergadering over *de jongste gruwelen van het intern. Kapitalisme* (Japan, Briand, Moabit enz.) De Visser en Wijnkoop spraken voor een volle zaal in De Geelvinck, 200 personen, waaronder behalve ettelijke partijgenooten, juist zeer velen der arbeiders die met ons kennis maken en tot ons komen moeten. Er was eenig debat met een Anarchist.

— Het Bestuur besloot thans tot de volgende aktie. In het midden van Maart zal van Ravesteijn uitgenoodigd worden het ontwerp-program in 3 huish. vergaderingen toe te lichten. In distrikt IX zal Wijnkoop *de grondslagen der Socialdemokratie* in 3 openbare kursusvergaderingen behandelen. In III zal een vergadering gehouden worden over de *Ziekteverzekering* met Wijnkoop als spreker. In het hartje van de stad zal Luteraan spreken over *Het Anarchisme, een gevaar voor de Arbeidersbeweging.* In II zetten we onze propaganda vóort, haar o.a. zoo mogelijk versterkend door groepsvergaderingen voor metaalbewerkers en houtbewerkers. Tevens zal zoo spoedig mogelijk een huish. vergadering worden belegd, o.a. om ons optreden bij de Raadsverkiezingen te behandelen.

Haarlem. Vrijdag 3 Februari debatteerde Wijnkoop in een matig bezochte vergadering over het Volkspetitionnement met Troelstra. Gedurende het spreken van Wijnkoop begon de vergadering nogal rumoerig te worden, waartoe Marxistische bestuursleden meehielpen.

Twenthe. 22 Jan., hield Afd-Almeloo met J. Doornbusch, een cursus ter herdenking van de Russische Revolutie. Zondag 5 Febr. debatteerde Wijnkoop in Enschede met Rijnders, over „Sociaal-demokratie, een gevaar voor de arbeiders-beweging".

Het was een mooie opgewekte vergadering. Wijnkoop, stelde onder aandachtig gehoor onze meening, over Vrijheid, veroveren der politieke macht, de staatsmacht, godsdienst, sociale wetgeving enz. tegenover het Anarchisme. Rijnders was zwak in zijn antwoord. Maandag 6 Febr. debatteerden, J. Nijhuis en Doornbusch met Rijnders, over bovengenoemd onderwerp, in Almeloo.

KORRESPONDENTIE. Het Ingezonden uit Maastricht, en stukken van P. Z. te A., J. N. te H. moesten blijven liggen.

Werkt thans vooral met onze Kiesrechtbrochure: „Kiesrechtstrijd en Klassenstrijd".

Advertentiën.

„DE ZAAIER" Socialistische Jeugd-organisatie.
OPENBARE VERGADERING
op Maandag 13 Februari, in d' Geelvinck.
Onderwerp:
De arbeidende Jeugd en het Socialisme.
Spreker: Ds. M. C. VAN WIJHE, uit Engelum.
Entrée 5 ct. Debat vrij.
Op 16 en 23 Febr. spreekt POTHUIS in d'Geelvinck over Vakbeweging.

SOCIALISTENBOND IN NEDERLAND.
Groote Openbare Debat-Vergadering
op Zondag 12 Februari in zaal 2 van het Vereenigingsgebouw Goudscheweg 132, te Rotterdam.
Des 's morgens half elf (precies). Tusschen:
Dr. W. VAN RAVESTEIJN S.D.P. en
I. I. SAMSON S.B. Entree 10 cent.